

Roquetaillade

1e etage.....	3
Begane grond.....	4

De oorsprong :

Roquetaillade betekent "uit steen gehouwen". Het originele kasteel werd gebouwd op kalkstenen rotsen met daaronder een grottenstelsel. Gevonden vuurstenen (te zien bij de infobalie) bewijzen dat hier al sinds de prehistorie mensen leefden.

Volgens de mondelinge overlevering stationeerde **Karel de Grote** (de 1e Europese keizer) rond het jaar 777 zijn leger op deze plek en bouwde hiervoor een houten kasteel. Het werd een uitvalsbasis voor de strijd tegen de Saracenen en Basken in Spanje. Deze strijd leidde tot een bloedbad tijdens de **Slag van Roncevaux**, waarbij de neef van Karel de Grote, **Roeland**, om het leven kwam. Op deze gebeurtenis werd later het bekende Roelandslied gebaseerd.

De daaropvolgende 300 jaar was een periode van onrust en invasies. Roquetaillade's "oude kasteel" maakte in die tijd een aantal veranderingen door: het hout werd vervangen door steen en de vestingmuur werd verstevigd. Archieven uit de 11e eeuw maken melding van "**Castelnu de Roquetaillade**" en haar feodale stelsel. Een "Castelnu" is een lokaal begrip voor een nederzetting rondom een kasteel. In ruil voor militaire bescherming moesten de bewoners de vestingmuur onderhouden en bewaken. Ook verzorgde de kasteelheer iedere Kerst een feestmaal voor de oudere mensen in het dorp. **De Middeleeuwen** (475 – 1453): Deze periode wordt vaak afgedaan als donker en barbaars, maar bevatte ook lichtpuntjes van vrede en grote vooruitgang. Tussen de 10e en 14e eeuw zorgde een kleine opwarming van de aarde voor goede oogsten waardoor de bevolking, en daarmee de handel en rijkdom, in Europa toenam. In die tijd startte men ook met grote bouwprojecten: steden, kastelen en kathedralen. De basis voor onze huidige beschaving werd toen gelegd.

Eleonora van Aquitanië – "een zelfverzekerde vrouw": zij werd in 1154 door haar man, koning **Lodewijk VII van Frankrijk**, afgewezen en trouwde zes weken later met de toekomstige koning **Hendrik II van Engeland**. Als bruidschat kreeg hij de landgoederen van **Aquitanië**, die zich uitstrekten van Bordeaux tot Poitiers. Hierdoor kwam Aquitanië gedurende 300 jaar onder Engels bewind. Eleonora leefde als een geëmancipeerde vrouw: ze zette universiteiten op, introduceerde de "Hoofse Liefde" en bevorderde de economie. Bordeaux werd een zogenaamde "ville franche" (een stad zonder belastingen) zodat er een bloeiende handel met Engeland opgezet kon worden. Wijn werd verhandeld tegen tin en steenkool. De opbrengst kwam ten goede aan de hele regio. Deze liberale handelsgeest vormde de basis voor houding van de stad Bordeaux tijdens de Franse Revolutie: de filosoof **Montesquieu** bepleitte toen een democratische staatsvorm naar Brits model: de parlementaire monarchie. Dit liberale gedachtegoed leidde destijds menigeen naar het schavot. Eleonora van Aquitanië werd uiteindelijk 82 jaar oud. Het jaar 1453: de **Slag bij Castillon** bezegelde het einde van de Engelse aanwezigheid in Frankrijk. Het was het einde van de **Honderdjarige Oorlog**, de terugkeer van de koninklijke belastingen in Bordeaux, de val van Constantinopel en het einde van de Middeleeuwen. Vanaf dat moment is er gedurende 25 jaar een juridisch spel met de Universiteit van Oxford gaande geweest over een niet-betaalde huur van Roquetaillade. Hierover zijn documenten terug te vinden in de Bodleian Library (Oxford). De huur is tot op heden NIET betaald!

Chateau Neuf, het "Nieuwe Kasteel" (1306): In 1305 werd Bertrand de Gouth onder de naam **Clemens V** tot paus gekozen. Hij was de eerste paus in **Avignon** (i.p.v. Rome). Met pauselijke gelden en met toestemming van Koning **Edward I van Engeland** bouwde hij in zijn geboortestreek de Bazadais 7 kastelen voor zijn familie. Sommige kastelen zijn nog steeds (deels) zichtbaar in het landschap: Villandraut (Château du Pape), Fargues (Sauternes), Hamel (Cas-tets-en-Dorthe), Budos en ook het "Château Neuf" van Roquetaillade. Dit werd gebouwd voor zijn neef kardinaal **Gaillard de Lamothe**. De reden van de bouw van een tweede kasteel bij Roquetaillade was tweeledig: het oude kasteel bevatte geen waterbron (wat een probleem vormde tijdens een beleg) en men wilde gebruik maken van de nieuwste verdedigingstechnieken (de "actieve" verdediging, met een centrale uitkijktoren) met daarnaast een hoge mate van comfort. We noemen deze kastelen de "Châteaux Clémentins". Ze vormen het militaire hoogtepunt vóór de komst van het buskruit. Ze zijn te vergelijken met de kastelen van Edward I in Wales.

De constructie: gebouwd als een bijna perfect vierkant van 32m bij 33m, geen ramen, meer dan 100 schietgaten voor boogschutters, een droge gracht, een basculebrug (i.p.v. een ophaalbrug), gemiddeld 2,5m dikke muren, 6 ronde torens van 32m hoog, zonder dode hoeken en bestand tegen projectielen, een 40m hoge woontoren, geflankeerd door een achthoekige uitkijktoren met trap. In de woontoren bevonden zich de enige twee vensters. Zij dienden om de privévertrekken van de kasteelheer te verlichten (zichtbaar op de binnenplaats). De rest van het kasteel werd gebruikt om tijdens een beleg de dorpelingen en vee te huisvesten en om voedsel en wapens op te slaan. De hoogte van de torens en het aantal schietgaten symboliseerden de macht van de kasteelheer, maar waren in werkelijkheid wiskundig berekend om iedere vierkante meter rond het kasteel af te dekken vanuit tenminste 3 schietposities. Zo werd de vijand in verwarring gebracht over de positie waar de projectielen vandaan kwamen. **De belegering**: deze bestond vooral uit het bezetten van de grond rondom het kastelen, het blokkeren van de toevoer, het wachten op intern verraad, honger, dorst of totdat de belegerde het opgaf. Vandaar het belang van de waterput binnen de muren van het kasteel. Anders dan in Hollywood-films was het zeldzaam dat een kasteel met geweld ingenomen werd. Het aanvallen van een kasteel was toentertijd een kostbare en gevaarlijke exercitie. **De geschiedenis**: Roquetaillade is nooit aangevallen en is als enige van de zeven Châteaux Clémentins ongeschonden gebleven. Waarom? Tijdens de 100-jarige oorlog wilden noch de Engelsen noch de Fransen een conflict aangaan met de afstammelingen van een paus. Daarnaast pakten de kasteelheren van Roquetaillade het diplomatiek handig aan: zij wisselden van kamp op het moment

dat de politieke of militaire situatie in de omgeving veranderde. Pauselijk kasteel Villandraut werd tijdens de **Hugenotenoorlogen** in 1562 door de Protestanten uit symbolisch oogpunt gesloopt. Tijdens de **Franse Revolutie** werden vanuit Bordeaux troepen gestuurd om Roquetaillade te slopen. Toen ze begonnen met het slopen van de toren bij de kapel, stelde toenmalige eigenaar **Markies de Lansac** voor om hun beloning te verdubbelen en een goed glas wijn van het kasteel te komen drinken als ze het niet zouden slopen. Het kasteel is nooit vernietigd en nooit verkocht; het is altijd bewoond geweest door dezelfde familie (in maternale lijn) en hun nazaten. Na de middeleeuwen zag men het als een oud militair gebouw, zonder ramen, koud, zonder comfort en niet aantrekkelijk. Het werd toen meestal geërfd door de jongste van het gezin. Soms werd het kasteel door vrouwen tijdens hun huwelijk als "een stapel stenen" doorgegeven aan hun (schoon)familie. Vijf familienamen hebben sinds de oorsprong het kasteel bewoond: **Lamothe** (500 jaar), **Lansac** (250 jaar), **Laboire/Mauvezin** (ca. 100 jaar) en **Baritault**, de huidige familienaam (150 jaar). Dat is bijna 1000 jaar familiegeschiedenis!

De verbouwingen van Roquetaillade: in de 16e eeuw: de Middeleeuwen waren voorbij en er waren geen oorlogen of invasies meer. Het feodale systeem was uit de mode geraakt en het kasteel had geen defensieve of militaire functie meer. Het dorp rond het kasteel raakte langzaam verlaten. In 1599 wijzigde kasteelheer Lansac de 1e etage: schietgaten werden ramen en de ruimtes voor de soldaten werden luxe kamers en zalen. In de 19e eeuw: op advies van ontwerper **Léo Drouyn** doet de familie Mauvezin in 1865 een beroep op architect **Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc** om hun oude gebouw te moderniseren naar de wensen van die tijd. ▶

▶ Daarbij ging het vooral om de begane grond waar zich de stallen, middeleeuwse opslagplaatsen en soldatenvertrekken bevonden. Voor Viollet-le-Duc zou dit privéproject het enige worden waarbij hij zijn ideeën de vrije loop kon laten. "Hier heb ik niets te maken met ambtenaren", schreef hij zelf hierover. Het werk betrof een totaalplaatje: decoratie, meubilair, schilderkunst, glasblazerij, hang- en sluitwerk, etc. Architect **Edmond Duthoit**, leerling van Viollet-le-Duc, zette het decoratieve werk voort. In 1976 werd het kasteel geclassificeerd als historisch monument.

Eugène Emmanuel Viollet-le-Duc (1814-1879)

Het Nieuwe Denken (getriggerd door de Revolutie, 1789) zorgde er in de 19e eeuw voor dat de Klassieke kunst de officiële kunst werd. De **gotische kunst** werd verketterd omdat het een symbool voor het oude feodale regime was. Kathedralen, kastelen en kloosters werden vernield, verlaten of gebruikt als bron voor bouwmaterialen. In 1840 bestempelde **Prosper Mérimée** de eerste 1000 gebouwen als historisch monument om ze te redden van de ondergang. Roquetaillade viel hier ook onder. Het laat zien dat in die tijd een bewustwording ontstond om het middeleeuwse erfgoed te redden. De schrijver **Victor Hugo** zou één van de spreekbuizen van deze beweging worden (via o.a. zijn roman "Notre Dame de Paris" uit 1831). Zo ontstond de **Neogotiek** en architect Viollet-le-Duc wordt het boegbeeld hiervan.

Viollet-le-Duc werd geweigerd aan de Academie voor Schone Kunsten en koos vervolgens voor veldstudie en tekenen. Hij vond het classicisme in de architectuur invasief en dat de Franse genialiteit juist in de gotiek het beste tot uiting kwam. **Napoleon III** droeg op om het gotische erfgoed te redden. Daaronder vielen gebouwen als de Abdij van Vézelay, de **Notre Dame** en Sainte-Chapelle in Parijs, **Carcassonne**, Pierrefonds, **Avignon**, en **Mont Saint Michel**. Als groot pedagoog schreef hij meer dan 130 boeken en naslagwerken over architectuur, decoratie, de Middeleeuwen, geologie, Russische kunst en de Inca's. Voor zijn architectonische theorieën putte hij vooral uit de gotiek. Tegenwoordig wordt hij beschouwd als de grondlegger van de hedendaagse architectuur.

Zijn invloeden: de 19e eeuw: de opleving van de Gotiek (Europa, Groot-Brittannië, USA, Zwitserland). In Nederland: **Pierre Cuypers** (Rijksmuseum) en **Hendrik Berlage** (de Beurs van **Berlage**). De eerste wolkenkrabbers in Chicago (1880), die hij ontwierp als transparante gotische kathedralen waarbij steen werd vervangen door staal. Hij leverde een belangrijke bijdrage aan technieken om het **Vrijheidsbeeld** te bouwen, de kunst van het restaureren, de Hogeschool voor Architectuur te Parijs en het Musée des monuments français en de bescherming van het Franse erfgoed.

De 20e eeuw: de Art Nouveau (**Gaudi** in Barcelona, **Horta** in Brussel, **Guimard** in Parijs, L'Ecole de Nancy, **Modern Style** in Duitsland en Oostenrijk, Van de Velde in Nederland, **Le Corbusier**, en Auguste Perret en Frank Lloyd Wright die in de jaren '50 zijn instructies volgen. De verdediging van **Verdun** in 1917, de **Maginotlinie** in 1938, Fernand Leger inspireerde zijn schilderijen op de ideeën van Viollet-le-Duc. Duizenden tekeningen van Viollet-le-Duc vormen op dit moment de belangrijkste iconografische bron over de Middeleeuwen. Hij werd miskent in Frankrijk omdat hij destijds een revolutionair idee verdedigde: "De schoonheid van een gebouw moet worden beoordeeld op logische en rationele eigenschappen in plaats van op stilistische effecten". In een Frankrijk waar de academische bouwstijl klassiek en conservatief was, was er weinig ruimte voor een autodidact en een vrije denker zoals hij.

De rondleiding Chateau Vieux (het oude kasteel): Rechtsachter: de vierkante woontoren uit de 11e eeuw. In het midden: de wooneenheden van de kasteelheer met een trap en een venster dat met een montant is opgedeeld in vier ramen. Links: de toren met de toegangspoort uit de 12e en 14e eeuw: de enige toegang tot de binnenplaats welke werd gescheiden van het dorp door een weermuur (overblijfselen zichtbaar aan de rechterkant van de toren) en een greppel (tegenwoordig gedempt, direct onder onze voeten). Links van de toren: hier beginnen de wallen die naar de ingang van het dorp leidden. Ze liepen door tot aan de kapel en sloten achterlangs weer aan op het oude kasteel.

Chapelle (kapel van het dorp): 12e-eeuws, Romaans. De kapel werd door de familie op het kasteel altijd gebruikt voor trouwerijen, doopfeesten en begrafenissen. De hand van Viollet-le-Duc: het cassetteplafond en het raamwerk lijken op een oosters tapijt en doet denken aan de kathedraal van Messina (Sicilië), die Viollet-le-Duc op 18-jarige leeftijd bezocht. Let op de felle kleuren; Viollet-le-Duc gebruikte middeleeuwse schildertechnieken: natuurlijk pigment, olie en eiwit. Achterin bevinden zich lampen zoals je ze in een moskee ziet en een "moucharabieh" (houten schot, gebruikt in harems om de vrouwen van de sultan te verbergen); een gewaagde stijl in een christelijke kerk! Het altaar van marmer uit Carrara wordt verlicht dankzij de glas-inloodramen. Het wijwatervat is ingelegd met diepblauw zeldzaam email en de bovenkant reflecteert de verzinkte koepels in het plafond. Het ontwerp is hergebruikt op de vloertegels. Buiten: rechts ziet men de deur voor de armen, die de reputatie had om op wonderbaarlijke wijze lepra te genezen. Roquetaillade stond bekend als pelgrimsoord totdat iemand er een zieke hond, verkleed als kind naar toe bracht. Toen de wonderen stopten is de deur dichtgemetseld. Achterdoor bevindt zich de crypte

waarin de bewoners van het kasteel begraven zijn. Ook staat er een ginkgo (een Japanse notenboom), geplant ter nagedachtenis aan de eerste kardinalen in Azië, benoemd door paus Clemens V.

Chateaux Neuf (het nieuwe kasteel): Oostkant (kant van de kapel): een hoektoren is ooit deels vernield geweest, maar het openen van de wijnkelder was genoeg om de revolutionairen te stoppen. De ophaalbrug over de gracht werd gebouwd door Violet-le-Duc als ingang tot zijn nieuw gebouwde kamers op de benedenverdieping. Oorspronkelijk bevond zich hier een poterne (geheime ingang), verborgen in de gracht. Noordkant: hier is een brug toegevoegd om het in- en uitrijden van karren op de enge binnenplaats te vergemakkelijken. De Neogotische loggia werd later toegevoegd door Viollet-le-duc. In het midden ervan bevinden zich drie wapens: de zwaan van de heer Le Blanc de Mauvezin, de Béarnaise-koeien en de zwaantjes van zijn vrouw en de leeuw van zijn voorouders, de familie Lansac. Westkant: de entrée. In 1306 was dit de enige toegang tot het kasteel en zodoende ook de zwakste plek in de verdediging. De ingang werd daarom beschermd door vier torens. Viollet-le-Duc liet deze torens tijdens de restauratie onaangeroerd om het oorspronkelijke militaire karakter van het kasteel te behouden. Tussen de twee linker torens bevinden zich twee gemakken (toiletten aan de kasteelmuur) van steen. Koning Richard I Leeuwenhart van Engeland verloor ooit Château Gaillard omdat de Fransen tijdens de belegering 's nachts de houten gemakken sloopten. Daarom zijn ze op Roquetaillade van steen vervaardigd. Na de brug, boven de ingang bevinden zich drie wapens ter verdediging. 1. Van bovenaf: het gooien van stenen en heet water op de indringers (en geen hete olie zoals in Hollywoodfilms). 2. Een houten valhek dat men neer kon laten om de deur te beschermen. 3. Een laatste schietgat voordat men het kasteel binnen kon gaan.

La Cour (de binnenplaats): Deze binnenplaats, oorspronkelijk zonder ramen of deuren maar mét schietgaten, diende als dodelijke val om de aanvallers te verslaan. De ingang is verborgen aan de linkerkant van de woontoren (zichtbaar bij de infobalie). De bron, die zich links onder de stenen bevindt, is bijna even diep als dat de woontoren hoog is: 35 meter.

Le Donjon (de woontoren): De woontoren neemt bijna alle ruimte aan de binnenkant van het kasteel in beslag. De toren bestaat uit 4 gewelfde niveaus: 1. de kelders of kerkers, 2. de trap, 3 en 4. de privévertrekken van de kasteelheer met vensters, sofa's, haarden en betegelde vloeren (te zien bij de infobalie); voor de 14e eeuw een zeer aangename woonomgeving. Viollet-le-Duc gebruikte de oorspronkelijke vensters als model om alle deuren en vensters aan de binnenplaats te creëren en om de bestaande openingen aan de buitenkant te uniformeren in de Renaissancestijl van 1599. Aan de woontoren bevinden zich waterspuwers die doen denken aan die van de Notre Dame in Parijs. Deze hadden twee functies: het afschrikken van boze geesten en het afwateren van regenwater via de mond. De twee zwanen, het wapen van de familie, laat hij op de begane grond overal terugkomen. De oorspronkelijke ingang laat hij links liggen en bouwt een nieuwe ingang op de binnenplaats. Boven deze ingang bevinden zich de hoofden van de Markies en Markiezijn de Mauvezin om de bezoekers welkom te heten, zoals dat in de Middeleeuwen gebruikelijk was. Om niet vergeten te worden plaatst Viollet-le-Duc ook zijn eigen hoofd, tegenover dat van keizerin Eugenie, de vrouw van Napoleon III (hij werkte voor hen in Pierrefonds).

Escalier (het trappenhuis): In 1306 was het om defensieve redenen alleen mogelijk om deze etage te bereiken via een ladder. Deze kon gemakkelijk worden verwijderd in het geval van een aanval. Viollet-le-Duc nam deel aan een wedstrijd om de Parijse opera te mogen bouwen. Charles Garnier won de wedstrijd en Viollet-le-Duc plaatste vervolgens zijn ontwerp van het trappenhuis voor de opera in kasteel Roquetaillade. Op de pilaren (gelijk aan die van de Notre Dame) ziet men wijnbladeren, het symbool van de rijkdom van Bordeaux. De vleermuis was de eigen handtekening van Viollet-le-Duc. Voor hem weerspiegelt de structuur van de vleugels de vorm van de kruisende gewelvbogen en symboliseert het de link tussen gotische kunst en de natuur. De aap die een appel eet is een stukje vrije kunst. De leerling die de steiger beklom om zijn meester de bouwgereedschappen aan te reiken werd 'aap' genoemd. De appel staat voor de tevredenheid over de opdrachtgever: onthaal, het eten en de beloning. Bij ontevredenheid zou het een aap worden die in zijn staart bijt, zijn rug krabt of een gek gezicht trekt. Op de overloop zijn twee zwanen te zien, rechts het wapenschild van de heer en de andere van mevrouw, voorgesteld door de Béarnaise-koeien. Dat is nooit beledigend bedoeld geweest; haar meisjesnaam was Béarn. Aan het middeleeuwse gewelf hangt een bronzen lantaarn van 350 kg, versierd met zwanen en wijnbladeren. De pootjes hebben de vorm van een pauselijke staf, ter nagedachtenis aan paus Clemens V. In de ruimte erboven bevindt zich een gewicht en contragewicht om de lantaarn te kunnen laten zakken en de olielampen te verwisselen. Tegenwoordig komt de lantaarn slechts één keer per jaar naar beneden: tijdens de grote schoonmaak.

1e etage

Tijdens de verbouwing in de Renaissance (1599, door Pierre Souffron) werden de militaire ruimtes omgebouwd tot luxe vertrekken met de eerste Renaissance-haarden in de omgeving. Later bouwde Souffron soortgelijke haarden ook in Cadillac. Meubels, portretten en andere voorwerpen laten 700 jaar geschiedenis van de bewoners zien.

Salle Synodale (Synodezaal): Dit is de grootste zaal van het kasteel. De naam verwijst naar de synoden of bijeenkomsten van geestelijken die Clemens V daar organiseerde. De middeleeuwse haard is vervangen door een Renaissance-haard. De zaal is rijkelijk versierd met marmer uit de Pyreneeën en met sculpturen. Vier beelden van vrouwen stellen de Kardinale Deugden uit de klassieke oudheid voor (vlnr): Prudentia (voorzichtigheid, voorgesteld door een spiegel), Fortitudo (kracht, voorgesteld door een leeuw), Iustitia (rechtvaardigheid, voorgesteld door perkament) en Temperantia (zelfbeheersing, voorgesteld door een vaas met water). Schoonheid is overigens geen deugd! In het midden: een schilderij van Arnaud op basis van een gravure van Albrecht Dürer. Het stelt één van de twaalf werken van Hercules voor: zijn gevecht met Hydra van Lerna, de meerkoppige slang. In die tijd hing men zelden een portret van de koning op omdat de politieke situatie destijds snel veranderde. Hercules en de Griekse mythologie waren politiek neutraal en tijdloos. Het was daarom niet nodig om na iedere "verkiezing" de schilderijen te veranderen. Twee aquarellen laten zien wat de plannen van Viollet-le-Duc met deze zaal waren. Echter in 1870 vindt het Beleg van Parijs plaats, Napoleon III wordt afgezet en de familie De Mauvezin raakte geruïneerd. Alleen een ingenieus systeem voor vloerverwarming en een vitrine met 150-delig servies uit Sèvres met draken werden volledig gerealiseerd. De muurdecoraties zijn door Viollet-le-Duc bedacht, maar werden helaas door druifluis vernield. In 2015 is de restauratie van het werk van Viollet-le-Duc door de huidige eigenaren begonnen. Dit project zal zeven jaar duren...

Salon Familial (Woonkamer): Deze ruimte bevat een tweede Renaissance-haard, kleiner in proportie maar heel fijn afgewerkt. Bovenop is een Cherubijn met de Hoorn des overvloeds te zien, fraai versierd met opgestapeld fruit. Hij lijkt zich te bezinnen over alle wapens om zich heen om het einde van de Hugenotenoorlogen, de door Henry IV in 1598 gestichte vrede in Frankrijk en de terugkeer van de welvaart aan te duiden. De meubels en de schilderijen zijn van de familie, behalve het portret van Lodewijk XIV. Dat werd door de “fabrieken” in Parijs gemaakt en naar de provincies gestuurd, zodat iedereen hem zou herkennen en respect kon tonen. Er waren immers geen digitale foto’s, Google of internet. De achterwand: een middeleeuwse opening met uitzicht op de woontoren om de ladder te kunnen verwijderen in het geval van een aanval. Vier 16^e-eeuwse wandtapijten vertellen het verhaal van Daniel in de leeuwenkuil (Oude Testament). De helm is 14^e-eeuws. Het vizier ervan vormt de oorsprong van het moderne militaire saluut. De piano is een vroege Pleyel uit 1847.

Chambre du Cardinal (Kardinaalskamer): Op het portret boven de geheime deur aan de rechterkant is het neefje van Clemens V te zien. De overige familieportretten stellen o.a. parlamentsleden uit het 18^e-eeuwse Bordeaux voor. In de kamer bevindt zich de derde haard. Op de haard is een engel met babyhoofdje en gespierd lichaam te zien. Dit zou kunnen duiden op de overwinning van de kunst op de oorlog. De hemel van het 16^e-eeuwse Portugese bed zorgt voor een optische illusie waardoor het bed langer lijkt. Aan het voeteneind staat een 16^e-eeuws reiskoffer. Verder een 16^e-eeuwse bidstoel, een 18^e-eeuws schilderij “l’Adoration des Mages”, een schrijftafel uit Bordeaux in Lodewijk XV-stijl en een foto van pater Joseph Wresinski (oprichter van de liefdadigheidsbeweging ATD Fourth World die in 1988 in dit bed sliep). De uitgang van deze kamer loopt via de wenteltrap van de woontoren terug naar de trap van Viollet-le-Duc.

Fontaine (de bron): Aan de voet van het trappenhuis, rechts naast de deur van de eetzaal, bevindt zich een bron, aangekleed door Viollet-le-Duc; een herinnering aan het feit dat de mensen in de Middeleeuwen met hun handen aten. De vork was voorbehouden aan sappig voedsel zoals peren. Boven de bron ziet men een schildering van bloemen, één van Roquetaillades meest belangrijke attributen en één van de eerste voorbeelden van Art Nouveau in Europa. Met behulp van de dierlijke sculpturen maakt Viollet-le-Duc een voorstelling van het universum: Aan beide zijden wordt de fontein bewaakt door twee chimaera's, een vriendelijk lachende zeemeerman en een baselisk (zie Harry Potter 2), allen symbolen voor de aarde en het water. Dan een vos en een zwijn die het vasteland vertegenwoordigen, dan de vleermuis en de aap voor de intelligentie en tenslotte de adelaar en een griffioen voor het eeuwige hemelrijk. Aan de sculpturen werd veel aandacht besteed. Viollet-le-Duc hechtte veel waarde aan de beeldhouwers. Hij zag hen als de “verbeelders” van de Middeleeuwen. Leerling Edmond Duthoit was zelf een beeldhouwer uit Amiens met een lange familie traditie op het gebied van beeldende kunst.

Begane grond

Salle à manger (eetzaal): Oorspronkelijk diende deze ruimte als stal voor het geval het kasteel aangevallen zou worden. In deze donkere kamer werkte Viollet-le-Duc met licht en volume: op het plafond ziet men gevouwen servetten, een typisch motief uit de Middeleeuwen in lichte en gedurfde kleuren: paars, geel en groen... Aan de muren ziet men linnen doeken, beschilderd met een blauwe achtergrond. Hierdoor lijkt het alsof je door een venster naar buiten naar de natuur kijkt. Het is de basis van de gotische decoratie. De doeken zijn rijk aan planten en dieren zoals vogels, slangen, bijen, slakken en vliegen; een luchtgevecht dat ieder moment tot leven kan komen. Dat gebeurt 's avonds in het licht van een dansend vlammetje op de kaarsen. De wapenschilden met de zwanen zijn verwaaid in de bomen. De vorm van de bomen doet denken aan de vorm van een pauselijke staf, als verwijzing naar paus Clemens V. Sommige op de gewelven geschilderde vogels worden ook weergegeven op het etiket van de wijn van Roquetaillade. Op de grond ziet men gelakte tegels van cement, een moderniteit in de 19e eeuw. Ze zijn gebaseerd op kasteelmotieven en zijn gelegd in de vorm van een tapijt, iets dat men tegenwoordig ook nog ziet. De ruwe structuur van de stenen doet nog denken aan de originele functie van deze ruimte. Op de plek van de poterne (de geheim achtergang) is nu een ophaalbrug geplaatst. Je moet kracht gebruiken om de brug neer te laten terwijl het ophalen door het gebruik van een contragewicht vanzelf gaat. Deze omkering van het principe van een ophaalbrug is vooral handig tijdens een belegering. Let ook op het ijzeren draaimechanisme van de gordijnen: er zijn gewoon slagshaken gebruikt. De Franse industriële revolutie was in volle gang en ijzer was er in overvloed. Men begon toen alle mogelijkheden ervan te ontdekken. Het dressoir bevat een “homme sauvage” (een wildeman), direct afkomstig uit de naslagwerken van Viollet-le-Duc. Op de stoelen met de zwanen kon men schrijlings gaan zitten om zo in de winter comfortabel een Armagnac te drinken. Voor veelvuldig gebruik werden ze voorzien van wieltjes. Alles is harmonieus en functioneel.

Chambre Rose (Roze Kamer): Voor de gasten creëerde Viollet-le-Duc twee slaapkamers: de groene kamer met roze muren (mannelijk) en een roze kamer met groene muren (vrouwelijk). De Roze Kamer is uitgerust met een badkamer, warm water en een toilet (in de toren); voor die tijd een huiselijke “revolutie”. Boven de deur staat de Latijnse tekst “Vale, Vale, Vale” (“Wees gezond!”). In de Middeleeuwen was dit de dagelijkse groet, te vergelijken met “Hoe gaat het?”. Het was vooral een verwijzing naar de toestand van de dames, aangezien de hygiëne destijds aanzienlijk minder strikt waren. Het geometrische cassetteplafond doet denken aan de kapel. In deze kamer is het versierd met wijnbladeren om de wijn van Bordeaux te eren. Op de muren en op het hoofdeind zijn de monogrammen van de familie te zien (de gouden “M” en de groene “G”). Je kon toen moeilijk vergeten bij wie je te gast was. De hemel boven het bed wordt ondersteund door pauselijke staven, wederom als verwijzing naar paus Clemens V. Aan de zijkanten van het bed bevinden zich uitsparingen om de beddenpan (te zien in de keuken) doorheen te schuiven, zodat men het bed kon verwarmen voor het slapengaan. De wandkasten lijken op de door Viollet-le-Duc ontworpen walnoothouten wandkasten welke zijn weggehaald tijdens de Eerste Wereldoorlog. In de Middeleeuwen nam men alle mooie spullen mee als men van kasteel wisselde. Daarom moest het goed te verhuizen zijn. Zijn kasten hebben tweemaal de wereld rondgereisd als onderdeel van verschillende tentoonstellingen. De fauteuils hebben leuningen in de vorm van zwanen. Boven de haard, de warmtebron voor de gasten, staat een Mariabeeld met daaronder een rat. De rat verwijst naar de oorspronkelijke functie van deze ruimte: de opslagplaats van voedsel. Om de opdrachtgever tevreden te stellen plaatste Viollet-le-Duc (zelf republikein) overal Franse lelies als teken van de monarchie. De republikeinse vlag (blauw/wit/rood) verwerkte hij discreet in de vleugels van de engelen. Aan beide zijden van het bed bevindt zich een hoofd: een man die nieuwsgierig naar het bed kijkt en een vrouw die bloost met de ogen gesloten. Net als in de eetkamer zijn alle decoraties en het

meubilair direct geïnspireerd op de middeleeuwse naslagwerken van Viollet-le-Duc en weerspiegelen het eclectisme, de humor en vooral de vrijheid. Tot slot de piano: afgewerkt met ivoeren toetsen en ingelegd met ebbenhout, gebouwd door Henry Pape, een student van Pleyel. Het "broertje" van deze piano bevindt zich in Windsor Castle.

Cuisine (Keuken): De familie gebruikt de keuken nog dagelijks voor hun maaltijden. De haard wordt iedere winter gebruikt om het huis te verwarmen, vandaar de geur van rook. In de 19e eeuw installeerde Viollet-le-Duc om functionele redenen een fornuis in het midden van de ruimte. Hierdoor kon men in 360 ° rondom het fornuis werken. Hij zou er ook zo één installeren in de Hospices de Beaune. Het was voor die tijd een zeer modern concept. Tegenwoordig is het ook erg populair om in de keuken een kookeiland te bouwen en dit wordt merkwaardig genoeg een "Amerikaanse keuken" genoemd! Het fornuis werd ook wel een "piano" genoemd. Het koken was een "spel" op de diverse warmtebronnen: een houtvuur voor de hoogste temperaturen, rechts ernaast sintels voor groente en langzaam kokende soepen en tenslotte een waterbad voor het "au bain-marie" bereiden van voedsel. De afvoer van de rook is omgekeerd: deze wordt naar beneden toe weggezogen via ondergrondse kanalen en gaat voorbij aan de hoofdschoorsteen om te voorkomen dat de kooklucht in de privévertrekken van de eigenaren terechtkomt. Om een goede werking te garanderen en om te voorkomen dat de hele keuken vol rook kwam te staan, was het belangrijk om constant te blijven afzuigen en dat was behoorlijk pijnlijk. Sinds de jaren 70 van de vorige eeuw waren gasflessen en gasfornuizen beschikbaar en sindsdien is het oude fornuis niet meer aangestoken. Rechts van de schoorsteen ziet men een mechanisch spit uit de 17e eeuw, een "barbecue". Het woord barbecue heeft mogelijk een Franse oorsprong: "Barbe au cul". De spindel werd in het dier gestoken, van de "baard tot de kont". Bovenin ziet men een 17e eeuwse ijsmaker. De onderkant van de torens was hol, waardoor sneeuw uit de Pyreneeën erin kon worden opgeslagen (of als kerker worden gebruikt). Het kopergeroi komt uit de 18e en 19e eeuw en wordt eenmaal per jaar door de familie en vele vrienden en kennissen schoongemaakt; beddenpannen, een 18e eeuwse koperen badkamerkachel, een fruitpers, etc. Verder hangen er nog houten trechters uit de 14e eeuw voor het maken van de goede wijn van Roquetaillade, en de "kersthammen" van de varkens die jaarlijks worden geslacht op de hoeve van Roquetaillade. We danken u hartelijk voor uw bezoek! Met de opbrengst van uw toegangsbewijs kunnen wij het vele werk voor de instandhouding van de kastelen bekostigen en de toegang tot het park gratis houden. Indien u opmerkingen heeft, aarzel dan niet om ons dat te laten weten. We zijn ons ervan bewust dat het altijd beter kan. Wilt u ons steunen, dan kunt u altijd een reactie geven op de site van TripAdvisor óf u kunt uzelf verwennen door een paar flessen van onze uitstekende Chateau Fort-wijn te kopen.

Voor alle andere informatie kun u per e-mail contact opnemen met "l'Association des Amis de Roquetaillade" (de vereniging van vrienden van Roquetaillade): roquetaillade@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
Burggraaf en Burggravin Sébastien de Baritault.
Château de Roquetaillade, MAZERES, FR 33210

Website: <http://roquetaillade.eu>